

VIẾT CHO NGƯỜI "ĐÃ CHẾT"

(Bài 18)

***/ Chuyện đời nay.**

Lúc 4:30 sáng, từ quán *café* đèn vàng hiu hắt trở về, định viết câu chuyện hai căn nhà đã ở... thì nhận liền ba lá thư của ba người bạn, nên tạm gác lại điều muốn kể để nói ra “*những điều bất ngờ phải viết*” qua các thư vừa nhận sớm hôm nay.

*/ Thư thứ nhất của anh Bằng Phong Đặng Văn Âu (cựu Thiếu tá Không quân QLVNCH) viết từ Nam Cali.

June 8/2017 lúc 8:42 sáng:

“*Bông Giấy thử hỏi anh Văn Quang nếu Bằng Phong về thì tại chúng nó bận đấu đá nhau, có quên Bằng Phong về cái tội xỉ và chúng nó tàn tệ không?*

Anh Âu.

***/ Lời “bình” của TTBG:**

Chữ nghĩa thật linh thiêng! Chỉ một bài viết nhỏ theo cảm xúc về một buổi chiều mưa Sài Gòn mà đã gọi lên cho anh Âu (và nhiều anh Âu khác) nỗi thương nhớ Sài Gòn để chỉ muốn trở về Sài Gòn ngay.

Có điều rất lạ thế này: Bất cứ người VN nào trong vòng giao thiệp của tôi (và ngay cả chính tôi) khi nghe ai đó bảo rằng “sắp về VN” thì ý nghĩ (và luôn cả lời nói) bật nhanh trong trí (hay ngoài miệng lưỡi): “*Sướng quá!*”

Điều ấy phô diễn sự gì?

Xin đáp: Tình quê hương trong lòng mỗi người VN sống trên đất khách vẫn mặn mà thấm đẫm. Đó là hai chữ rất linh thiêng mà cho dầu với cuộc sống gay go, gạo tiền cơm áo hàng ngày đối diện, vẫn không bị tước đoạt đi khỏi trái tim mỗi con người. Sự *hiện-diện-vắng-mặt* của thứ tình ấy vẫn nằm đâu đó, không cần đậm lời, không cần hô hào kêu gọi. Chỉ biết mở rộng trái tim mà chào đón nó lúc này hay lúc khác thôi.

Lần đầu tiên tôi trở về VN là nhằm mùa Tết năm Nhâm Thân, 1993.

Trên chuyến bay Thái Airlines, khi tiếp hành đoàn thông báo cho biết đang bay vào không phận VN, tất cả các hành khách người Việt bỗng như đồng loạt im lặng. Và rồi khi đáp xuống phi trường TSN, những tiếng vỗ tay reo hò vang dội.

Thật cảm động đến dường rơi lệ. Trái tim tôi thắt lại trong cảm giác vừa sung sướng lại cũng vừa đau khổ. Điều này không thể nào phân tích được. Chỉ nhớ rằng, ngày bỏ quê hương ra đi cách đó 18 năm, tôi đã không ngờ sẽ có một ngày trở lại như hôm nay.

Bài thơ Quê Hương của Đỗ Trung Quân (thi sĩ thuộc-phe-thắng-cuộc đang sống tại Sài Gòn) đã nói lên giùm tất cả mọi người VN hải ngoại những nỗi niềm ấp ủ.

*Quê hương là gì hở mẹ
Mà cô giáo dạy phải yêu
Quê hương là gì hở mẹ
Ai đi xa cũng nhớ nhiều*

*Quê hương là chùm khế ngọt
Cho con trèo hái mỗi ngày
Quê hương là đường đi học
Con về rợp bướm vàng bay*

*Quê hương là con diều biếc
Tuổi thơ con thả trên đồng
Quê hương là con đò nhỏ
Êm đềm khua nước ven sông*

*Quê hương là cầu tre nhỏ
Mẹ về nón lá nghiêng che
Là hương hoa đồng cỏ nội
Bay trong giấc ngủ đêm hè*

*Quê hương là vòng tay ấm
Con nằm ngủ giữa mưa đêm
Quê hương là đêm trăng tỏ
Hoa cau rụng trắng ngoài thềm*

*Quê hương là vàng hoa bí
Là hồng tím giậu mỏng tơ
Là đỏ đôi bờ dâm bụi
Màu hoa sen trắng tinh khôi*

*Quê hương mỗi người chỉ một
Như là chỉ một mẹ thôi
Quê hương có ai không nhớ...
Sẽ không lớn nổi thành người...!
[]*

/ **Thư thứ hai của anh Văn Thanh.*

San Francisco June 8/2017 lúc 10:27 sáng:

Gửi BG:

Nhận được hai lá thư mới nhất của BG, thấy giọng văn trôi chảy và sôi nổi, cảm thấy thú vị lắm. Dưới dạng thư - như mấy tập sách in với chủ đề Những Bức Thư Tình Không Gửi- tha hồ mà khai phá, phô trương ngang dọc nhá!

"Khôn" và giỏi lắm đấy!

Nhưng coi chừng, BG đang viết cho một người chưa... chết đọc đó, chỉ cần... chỉ cần "người đó" cho một câu nói vô tình, có thể làm BG cụt hứng và "đi chệch hướng" "kinh tế thị trường", khổ!

Hay chỉ cần một câu nói bóc xã giao, BG sẽ xung lên như... chiến sĩ ta ra trận, quyết thắng với sự liêu lĩnh chủ quan (?)

Ai mà dám đảm bảo không xảy ra điều đó?

Này nhé! Sao lại .... Sao BG lại "dám" đặt bút là đang viết về những kỷ niệm cũ. Tôi gạch đi mấy chữ đó, và ngơ ngợ.

Hơ! Bây giờ là năm 2017, là Sài Gòn đang nóng lên với 40 độ C chung quanh nơi BG đang ngồi viết, là cái hiện tại rất thực tại, dù viết về cái cũ, cũng không thể nói nó là "cũ" được.

Nói thế là nói ngọng à! Tệ quá!

Nhớ hôm ở sân bay San Francisco, tôi đã rất ngạc nhiên khi thấy BG nói một cách quả quyết rằng:

"Chuyến đi này sẽ không đem theo cây đàn nữa. Giữa Âm Nhạc và Văn Chương, BG sẽ chỉ chọn một".

Và càng ngạc nhiên hết sức nữa khi BG giải thích là “đang bị vùi trong tâm trạng ngọt ngào, như bị chìm vào nơi sâu thẳm thì chợt như có bàn tay của thiên thần cứu cánh nâng lên, đó là Văn Chương, BG bèn quyết định bỏ một và chọn một, chỉ có MỘT mà thôi.”

Tôi chợt nhớ tới người bạn vong niên, Phùng Quán khoe với tôi: "Những khi ngã lòng, đã vịn câu thơ mà đứng dậy".

Phùng Quán là thi sĩ đã "vịn" vào thơ đứng dậy. Chẳng nhẽ BG là nhà văn, nên cũng đã phải "vịn" vào chữ nghĩa mà đứng dậy chẳng?

Đâu cần phải như thế? Trong BG luôn thường trực một trợ lực quý hiếm, đó là cái bề dày về sự thấm thấu âm nhạc kinh điển, nó đã và sẵn sàng đẩy BG đi lên mỗi khi BG ngã lòng, BG có ưu thế hơn Phùng Quán chứ!

Còn nhớ mấy chục năm trước, khi tan buổi trình làng đám nhạc sinh của BG, tôi viết bài báo Những Bông Hoa Đẹp Của Cộng Đồng không? Tôi đã nhận được rất nhiều thư của độc giả, họ đã yêu quý và mừng cho con em người Việt trên đất tự do đang phát triển ưu chất bao nhiêu, thì họ cũng không ngần ngại viết cho tôi những giòng cảm mến tới BG bấy nhiêu.

Đặc biệt tôi nhớ, khi tôi trò chuyện với BG để lấy tư liệu viết, BG đã nói với tôi về các em nhạc sinh của mình, cá tính của chúng đã được BG thị phạm qua những giai điệu nhạc đầy hồn tính của các thiên tài âm nhạc, mắt BG sáng quắc, giọng vang cao mạnh mẽ, tay vung lên dứt khoát hướng tới...

Sàigòn đâu có cũ? Những chuyện "cũ" cũng đâu có cũ? Còn đây, vẫn còn đây mà, chỉ ít một người lúc này như Trần Thị Bông Giấy đang lia trên trang giấy hết như đang kéo violon, đồng nhịp với con tim xôn xang hy vọng, chan chứa niềm yêu thương thân ái.

Đêm khuya, một khách lãng du của quán cà phê bên kia đường với những cảm xúc tràn trề, mạch tuôn không dứt. **BG đang viết cho những người lòng đã... chết, mà chợt sống dậy, cố gắng lên, BG, tôi tin!**

Văn Thanh.

□

Nói về Âm Nhạc, là huyết mạch, là hơi thở của tôi, lại nhớ một kỷ niệm với bác Hà Thượng Nhân một buổi chiều họp mặt tư gia nhà văn Nhật Thịnh vào năm 1996.

Bữa đó, anh em văn nghệ quy tụ độ khoảng 20 người. Nhật Thịnh đề nghị mỗi nhân vật hiện diện ngâm thơ, đọc văn hay hát lên một bản giúp vui cho đêm họp mặt thêm phần thú vị. Đến phiên tôi, không biết hát, không biết ngâm thơ nên đành phải xin kéo violon. Bản đàn vừa dứt đã nghe bác Hà Thượng Nhân đưa ra lời nhận xét:

“Xưa nay đọc TTBG, bây giờ mới thấy và nghe TTBG kéo violon, tôi nghĩ **đó mới chính thật là TTBG!**”

***/ Lời “bình” của TTBG**

(riêng về đoạn thư thứ hai của anh Văn Thanh).

Anh Văn Thanh giao thiệp với TTBG trên dưới 20 năm, đọc sách TTBG cũng rất kỹ, vậy mà **chưa thật sự nhận ra** người bạn mình “là ai” trên một số khía cạnh sâu kín của tâm hồn.

Tháng 2 năm 1992, có ông Lê Tư Vinh ở DC mang mộng làm lãnh tụ lúc nào cũng có một đám quần thần đệ tử điếu đóm bao quanh. Ông đi diễn thuyết nhiều nơi. Thế rồi ông đến San Jose.

Tại một buổi nói chuyện của ông, tôi và TNH được anh bạn Trần Ngọc (lúc ấy đang theo phò ông Lê Tư Vinh) mời tham dự. Lối nói năng kể cả trích thượng của ông Lê Tư Vinh không làm đám đệ tử ôm mộng công hầu khanh tướng khó chịu, nhưng quả thật đã “tác động” rất nhiều đến bản chất “giữa đường thấy chuyện bất bình chẳng tha” của TTBG-tôi!

Thế là từ đó ông đâm “kiềng” mặt tôi.

Điều vừa nói được chứng minh bằng hai sự kiện:

1/ Một lần khoảng 9 giờ rưỡi sáng, ông gọi điện thoại tới nhà, “mời hai ông bà TNH & TTBG đi ăn sáng ở quán Đắc Phúc.”

Tôi nói:

"Bọn cháu sẽ ra nhưng phải đến hơn một tiếng đồng hồ cho xong lớp dạy. Bác và anh em cứ dùng bữa trước, đừng chờ bọn cháu."

Tưởng là xong, nào dè hơn một tiếng đồng hồ sau có mặt, thấy khách ăn độ khoảng 10 người, veston, cravatte nghiêm chỉnh, trên bàn thức ăn ê hề đã bày sẵn mà chén chưa lật và đũa chưa được ai cầm tới.

Ông Lê Tư Vinh nói:

"Chúng tôi chờ ông bà đến rồi mới dám ăn."

Tôi đâm thấy áy náy trong lòng quá sức.

Giữa bữa ăn, đột nhiên nghe ông Lê Tư Vinh hỏi:

"Bà BG có rảnh?"

Tôi ngạc nhiên:

"Thưa bác, để làm gì?"

"Nếu bà rảnh thì xin bà thay tôi đi diễn thuyết ở vài nơi. Chúng tôi sẽ đài thọ hết tiền máy bay, phòng ngủ. Tôi không thể phân thân đi đến nhiều chỗ, lại thấy lời lẽ bà nhậm lẹ sắc bén nên nghĩ, các cuộc nói chuyện của bà sẽ hấp dẫn quần chúng hơn cả tôi."

Tự dưng động tâm linh, một ý nghĩ cũ rích hiện ra rõ rệt. Biết, nếu muốn “xài” cái đầu TNH thì cách hay nhất là ông Lê Tư Vinh khích tướng cho TTBG nhảy vào vòng ham hố lợi danh, tự khắc TNH sẽ nhảy vào theo!

Tôi cười, đáp lời ông Lê Tư Vinh:

"*Tưởng bác cần gì có thể giúp thì cháu dù rất bận, cũng ráng hết sức làm cho bác. Chứ còn chuyện bác vừa đề nghị cháu thật lòng không dám. Thân phụ nữ, bắt tài vô tướng, cháu chẳng thể làm điều ấy cho bác. Và lại chung quanh đây, có nhiều anh em tài giỏi, sao bác không nhờ đến họ?"*

Ông Lê Tư Vinh thở ra:

"Các anh em ai cũng tài giỏi, nhưng bà BG lại còn tài giỏi hơn!"

*/ Chuyện khác nữa:

Một lần xuống Sana Ana, nhằm lúc ông Lê Tư Vinh đang có mặt ở đây, Trần Ngọc đưa TVân & TNH đến gặp ông trong một cuộc tiệc.

Nhìn vào cục diện buổi ăn thân mật đó, tôi nhận ra ngay cái mộng công hầu khanh tướng cứ mãi vẩn vương đeo đuổi "các anh em".

Tính cách ông Lê Tư Vinh càng tỏ ra rõ rệt dáng vẻ của nhà lãnh tụ. Hễ ông vừa cầm lên điếu thuốc, tức thì có đến hai người bật cái hộp quẹt, châm lửa giúp.

Giữa câu chuyện nước non đưa ra bàn lui bàn tới như lệ thường nhìn thấy, đột nhiên ông Lê Tư Vinh hướng về tôi mà hỏi:

"Ngày nào đại cuộc đã xong, bà BG muốn nhận chức vụ gì?"

Tôi ngớ ra, không hiểu.

Ông Lê Tư Vinh đề nghị:

"Bà giỏi về văn chương, hạp nhất là ngành truyền thông hay giáo dục. Thế thì nhận chức Bộ trưởng Bộ Ngoại giao được không?"

Bấy giờ mới "thật sự hiểu", tôi lắc đầu cười:

"Không, thưa bác. Cháu chỉ muốn làm một người nghệ sĩ, không bị ai kèm kẹp và cũng chẳng muốn chức vụ gì để kẹp kèm ai."

Văn là người. Tâm tư Thu Vân cũng tràn đầy trên chữ nghĩa TTBG.

Hai mươi lăm năm trước mà cỡ "lãnh tụ Lê Tư Vinh" còn không "mua" nổi TTBG, làm sao bây giờ tôi lại có thể phải "coi chừng" "một người còn-sống-đã-chết" "không còn có thể nói" dù chỉ là "một câu nói vô tình hay một câu nói bóc xã giao" làm cho "xung lên, quyết thắng", như anh Văn Thanh đã lo sợ?

*Rõ ràng là anh Văn Thanh còn "non" lắm trước con người TTBG (y hệt chữ "non" Phạm Đình Chương đã dùng cho Duy Quang khi hót cây đàn *guitare* trên tay Quang để đệm theo tiếng *violon* của TVân --ở Sài Gòn, một tối tháng 12/1975).*

[]

/ **Thư thứ ba của anh Peter Phạm:*

Santa Ana, Nam Cali. June 8/2017 lúc 11:37 sáng.

Chào Bông Giấy, BG khỏe không?

Hôm qua, đến nhà anh Âu uống tí rượu, nói chuyện lan man, tí chính trị, tí văn chương; mà hễ chính trị thì không thể không Donald Trump, còn văn chương thì không thể không TTBG, cứ thế mà lan man mãi...

Cùng lúc nhận 2 cuốn Thiên Nga BG gửi tặng, thật là quý hóa, cảm ơn BG thật nhiều.

Cảm ơn thì có mà xấu hổ cũng không thể không. Không xấu hổ sao được khi không có công mà lại được thưởng?

Bông Giấy,

Đọc xong tâm bút Viết Cho Người “Đã Chết”, không thể tưởng tượng được là cá nhân và gia đình BG đã phải gánh chịu chừng ấy tai ương thảm khốc. Chẳng nhẽ “chữ Tài liên với chữ Tai một vần”? Chẳng nhẽ “Tài Mệnh tương đố?” Chẳng nhẽ lại là “Bi sắc tư phong, trời xanh quen thói má hồng... ‘phá chơi’”?

Nhưng gì thì gì, qua những tang thương của định mệnh, những mất mát khôn nguôi của kiếp người, BG vẫn sừng sững vươn lên như cây thông, cây tùng trước gió bão. Chúc mừng BG!

*Không biết vì lý do gì mà tôi có cái suy nghĩ, sau tâm bút “VCNĐChết” dòng văn chương trong BG sẽ chuyển hướng. “Tất cả chỉ là cái có” (tôi và anh Âu rất tâm đắc điều ấy.) **Uyên Thao cũng chỉ là cái có**, không có Uyên Thao này thì lại có một Uyên Thao khác, hề gì! Là cái có thôi mà, một cái có nhẹ nhàng dịu dàng!*

Trong vở kịch Thành Cát Tư Hãn, Vũ Khắc Khoan dựng lên nhân vật Đại Hãn làm lì, khóc liệt, ngược lại với Sơn Ca mong manh yếu đuối. Vó ngựa Đại Hãn đi tới đâu, nơi đó gà không dám gáy, cò không dám mọc. Còn ước mơ của Sơn Ca là một bình nguyên bát ngát với thảm cỏ xanh rì, với đàn cừu nhón nhơ, với tiếng sáo diều lung linh trên bầu trời thăm thẳm.

Nhưng biết đâu tất cả những điều đó chỉ là cái có để ông trí thức họ Vũ bao biện cho cái thái độ dửng dưng với cuộc chiến tự vệ hào hùng của Quân Dân miền Nam và che chống cho những đêm dài miệt mài trong trà đình tửu quán, trong những “đêm màu hồng, đêm màu xanh”.... Biết đâu!

Tôi có tật hay loanh quanh, không phải là nghệ sĩ mà đôi khi “lang thang hoài trên phố, không nhớ nổi một con đường”.

Viết tới đây, nhận được email mới nhất của BG.

Ba giờ sáng, “thân gái dậm trường” một mình, một quán, tui hông biết cái quán cà phê của Hemingway ra sao!? Nó có ma mị, hiu hắt như quán ngòi của BG hay không? Nhưng cứ hình tưởng nổi cô đơn mà BG ôm trọn trong đêm đó, cảm nghe nó lạnh lẽo dường nào!

Ôi còn có nổi cô đơn nào hơn, khi trở thành người khách lạ trên chính Quê Hương mình?

Giang thâm chung hữu đế.

Cô đơn vô biên ngàn

(Tui đổi chữ “tương tư” thành “cô đơn”, hông biết có danh sĩ nào phiền hà hông? Có thì cũng kệ!)

Tui biết quán cà phê BG vẫn đến mỗi khuya đó, quán "open air" ngò tràn ra lề đường, cà phê OK, ban ngày ồn ào, sôi nổi, không ngờ ban đêm lại lạnh lẽo im lìm như vậy.

Gần đó có quán bún mọc Thanh Lan, hay Mai gì đó ăn cũng được. Quán cơm Bà Cả Đọi (bây giờ là Đồng Nhân) BG đã đến ăn thử chưa?

BG có khi nào đi qua khu Tây ba-lô? Lần nào về Sài Gòn, tui cũng đều ở đó. Tui dám chắc, với cái đầu tinh tế, với trái tim nhạy cảm, BG sẽ thu nhặt không ít chất liệu về một "Sài Gòn mới" (chữ của BG nghe!)

Vài dòng thăm BG, tui còn tâm đắc với truyện ngắn "Con Giun Xéo Quá Cũng Oản", khi nào có dịp gặp BG sẽ nói tại sao tui khoái truyện đó. Tui viết cảm nghĩ mình về truyện đó cho BG nghe thì cũng được..., nhưng có hơi vắt vả; còn nói lại tron tru hơn, heeeehheheh, tui hông phải là thợ viết, mà là thợ nói, đừng quên tui là Sales man nghe, hehhehehe. À, cho tui gửi lời thăm cô Kiều Mỹ (nick là Bé? Cô ấy trắng trẻo xinh đẹp, chứ đâu có ngậm ngậm đen như BG mô tả.) (Peter Phạm).

***/ Lời “bình” của TTBG.**

Rõ cái anh “Tui” này thật là thú vị! Tôi gặp anh một lần vào tháng 11/2016 trước kỳ về VN vừa qua tại nhà anh Bằng Phong Đặng Văn Âu.

Nam Kỳ chạy, kiến thức rộng, trò chuyện thật lôi cuốn, bữa đó anh “Tui” đã đưa ra một câu hỏi khá bất ngờ mà nếu với ai khác “không phải TTBG” cũng sẽ khó mà “không” lúng túng:

"Giữa hai quãng đời trước, sau với hai vai trò nhạc sĩ, nhà văn, BG yêu thích vai trò nào hơn?"

Tôi đáp:

"Phải nói rằng BG yêu thích quãng đời làm nhạc sĩ hơn."

Tức thì anh “Tui” la lên:

"Vậy thì unfair cho đám độc giả ái mộ TTBG quá!"

Cái thú vị trong cuộc đời cầm viết là đã gặp được những độc giả đọc và hiểu mình còn thấu đáo hơn chính tác giả TTBG tự biết! Anh “Tui” này là một trong số độc giả ấy.

Chỉ một điều *nhỏ-mà-lớn* anh “Tui” khó biết được. Đó là sự kiện: “Vó đã mồi, chân ngựa đã chôn; vì vậy sau ‘*cái cố Uyên Thao dịu dàng nhẹ nhàng*’ thì chỉ là việc ‘*xếp bút nghiên theo việc phiêu du*’ mà thôi.”

(Trần Thị Bông Giấy)

(Kết thúc bài viết tại Sài Gòn, khách sạn Vina Terrace,
thứ Sáu June 9/2017 lúc 10 kém 15 phút đêm).

[]